

vares och arbetares ömsesidiga förhållande till hvarandra, som ock föreskrifters meddelande för obligatoriskt inrättande af fabriks- och handtverksföreningar, i ändamål att såmedelst säkrast betrygga och främja det industriella lifvets och arbetsskicklighetens utvecklande i vårt land.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles vördsamt.

Stockholm den 25 Januari 1883.

C. Th. Swanberg.

N:o 7.

Af Herr Holdo Stråle: Angående aflåtande af underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t i fråga om anbringande af elektrisk belysning i Kongl. Biblioteket.

Vid 1880 års riksdag, väcktes af en numera afliden ledamot af Första Kammaren i motion N:o 49 ett förslag »att Riksdagen ville i underdånig skrifvelse anhålla det Kongl. Maj:t efter infordrande af nödiga upplysningar angående bästa nu kända sätt att anbringa elektrisk belysning i bibliotek, täcktes i afseende å Kongl. Bibliotekets förseende med sådan upplysning och kostnaden därför göra den framställning till nästa Riksdag, som Kongl. Maj:t i nåder pröfvar omständigheterna påkalla.»

Första Kammarens Första Tillfälliga Utskott, till hvars handläggning ärendet öfverlemnades, tillstyrkte Riksdagens bifall till förslaget. Skälen dertill voro hufvudsakligen de af motionären anförda, nemligen:

att öfverbibliotekarien i sina årsberättelser åren 1878 och 1879 erinrat om nyttan och behofvet af att Kongl. Biblioteket jemväl på eftermiddagarne kunde blifva tillgängligt i synnerhet för den del af allmänheten, som af tjänst-

göring eller annan sysselsättning vore förhindrad att besöka detsamma på den tid, som Biblioteket enligt föreskriften i 14 § af det den 9 November 1877 utfärdade reglementet eller mellan klockan 10—3 förmiddagarna, samt att äfven, om utlåning af böcker från Kongl. Biblioteket vore medgifven, likväl derifrån äro undantagne alla handskrifter och sällsynta verk, äfvensom alla de böcker och verk, hvilka hafva sin plats i läsesalen och der skola vara tillgängliga för besökande, hvarförutom utlåningen medförde åtskilliga olägenheter, såsom att en bok under utlåningstiden ej vore tillgänglig för någon annan, äfven om den lånande derunder föga eller intet begagnade sig af lånet samt att oaktadt de mest noggranna föreskrifter det ej kunde förekommas att ju genom utlåning böcker af en eller annan anledning förkommo;

hvarföre Utskottet, som fann motionärens syfte godt, men ej tilltrorde sig att i afseende på detaljerna af den elektriska belysningens anbringande kunna lemna någon tillförlitligare ledning för omdömet, såsom nämnt är, tillstyrkte den af motionären föreslagna skrifvelsen till Kongl. Maj:t, hvilken äfven den 5 Maj samma år utan diskussion bifölls af Första Kammaren.

Till följd af grundlagens bud hänvisades derefter frågan till Medkammaren, hvars Tredje Tillfälliga Utskott, anmodadt att deröfver yttra sig, i Utlåtande N:o 29 (N:o 11), enär de elektriska ljusapparaterna då ännu voro behäftade med så stora olägenheter, särskildt då det gälde läselokaler, och förenade med så stora kostnader, att deras användande näppeligen borde förordas annorstädes än der ett mycket tvingande behof förefunnes, *för det dåvarande* afstyrkte bifall till förslaget, så mycket snarare som ett sådant skulle i betydlig grad öka tienstgöringen vid Biblioteket och alltså snart framkalla anspråk på en tillökning i tienstemännens antal.

Efter ett kort meningsutbyte mellan en talare på stockholmsbänken och Utskottets ordförande föll äfven frågan i Medkammaren, der den för öfrigt synes hafva tilldragit sig föga eller ingen uppmärksamhet.

Häraf framgår att förslaget afslogs mindre till följd af motvilja mot sjelfva saken än emedan man ansåg frågan om den elektriska belysningens användande inom hus då ännu vara behäftad med åtskilliga olägenheter, hvaribland kostnaderna för dess anbringande och begagnande intogo ett betydande rum eller med andra ord att frågan *då* var för tidigt väckt.

Sedan dess har emellertid det tekniska anordnandet af elektrisk belysning, särdeles inom hus, gjort så stora framsteg, icke minst i afseende på prisbillighet, att Utskottets hufvudsakliga invändning i detta hänseende torde kunna få anses undanröjd.

Behovvet af Bibliotekets tillgänglighet äfven om eftermiddagarna under den mörkare årstiden har deremot gjort sig allt mera gällande. Vid öfver-

läggning inom Stats-Utskottet förlidet år, med anledning af en af undertecknad väckt motion om ökad anslag till bokinköp vid Biblioteket anfördes äfven af ledamöter från Andra Kammaren, såsom ett bland skälen *emot* samma framställning, svårigheten för att ej säga omöjligheten för dem af Riksdagens ledamöter, hvilka af pleni- eller utskottssammanträden voro förhindrade att på förmiddagarne besöka Biblioteket, att kunna på stället begagna sig af de tillfällen till ökad kunskap, som Bibliotekets läsesal erbjöde.

Den af Andra Kammarens Tillfälliga Utskott anförda invändningen, att införandet af elektrisk belysning i Kongl. Bibliotekets läsesalar skulle medföra anspråk på ett ökad antal tjenstemän, torde väl böra tillmätas föga betydelse. Ty äfven om, emot förmodan, de nuvarande tjenstemännens arbetstid icke skulle kunna lagligen utsträckas äfven till eftermiddagarne, så blefve följderna att möjligen deras nuvarande *ringa löner*, men ingalunda deras *antal*, kunde komma att kräfvat någon tillökning, en uppoffring allt för obetydlig för att böra hindra Bibliotekets största möjliga tillgodogörande för den stora allmänheten.

Då alltså den elektriska belysningen numera kan åstadkommas långt ändamålsenligare och billigare än år 1880, då frågan senast förelåg, och

då Första Kammaren redan en gång utan betänklighet bifallit förslaget, torde det hvarken anses förmätet eller för tidigt, om jag tillåter mig att ånyo bringa denna för Bibliotekets ändamålsenliga användande viktiga fråga till lif och värdsamt föreslå,

att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t, efter infordrande af nödiga upplysningar angående bästa, nu kända sätt att anbringa elektrisk belysning i bibliotek, täcktes i afseende å Kongl. Bibliotekets förseende med sådan belysning och kostnaden därför göra den framställning till nästa Riksdag, som Kongl. Maj:t i nåder pröfvar omständigheterna påkalla.

Om remiss till Utskott anhålles värdsamt.

Stockholm den 25 Januari 1883.

G. H. Stråle.